

La tercera onada ajorna la recuperació de Portugal

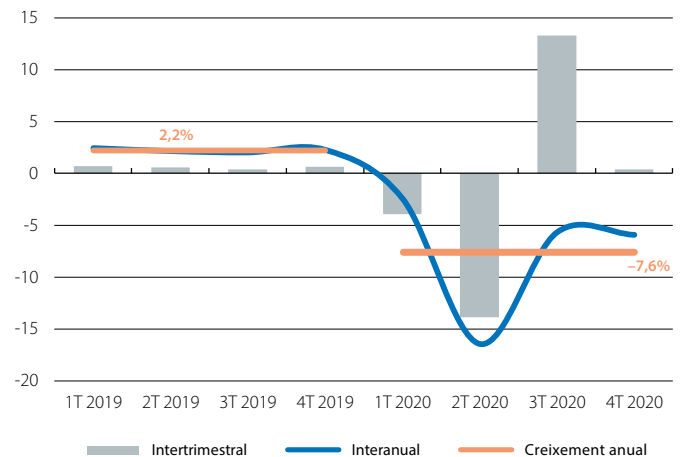
La pandèmia va provocar una caiguda del PIB del 7,6% el 2020, una contracció històrica i més intensa que la patida durant la Gran Recessió (el -3,1% el 2009) o durant la crisi del deute sobirà (el -4,1% el 2012). Així i tot, l'economia ha demostrat una notable capacitat de reactivació. En concret, en el 4T, malgrat el llast de les restriccions a la mobilitat, el PIB va aconseguir augmentar el 0,4% intertrimestral, de manera que va moderar fins al -5,9% interanual la seva pèrdua en relació amb els nivells pre-pandèmia. Aquestes xifres van ser millors del que suggerien inicialment els indicadors i reflecteixen que les restriccions del 4T 2020 van ser més focalitzades que en el 2T 2020. A més a més, també suggereixen una certa adaptació dels agents econòmics a la situació de pandèmia i mostren que l'activitat té capacitat per reprendre una recuperació més sòlida quan el control de la pandèmia permeti relaxar el confinament. Ara com ara, però, tot fa pensar que aquesta recuperació quedarà temporalment interrompuda per l'intens deteriorament de la situació sanitària que pateix Portugal en els primers compassos del 2021 (al gener, el país va patir gairebé el mateix nombre de morts per COVID-19 que el registrat en tot el 2020).

El 2021 comença enfosquit per la tercera onada de contagis. El fort increment en les infeccions i el tensionament del sistema sanitari han forçat un confinament més restrictiu i pesaran sobre el conjunt del 1T 2021, amb la interrupció de la recuperació iniciada a l'estiu. Així ho constata l'indicador diari d'activitat econòmica del Banc de Portugal, que va disminuir de forma sostinguda al llarg del gener. No obstant això, les perspectives de recuperació a mitjà termini continuen sent positives. D'una banda, la vacunació recupera terreny i serà fonamental per a l'augment de la mobilitat i per a la recuperació del turisme i de l'activitat en general. A més a més, les empreses han mostrat capacitat d'adaptació al comerç digital i al teletreball, mentre que el Govern ha agilitat i ha reforçat les ajudes a les famílies i a les empreses (s'ha reactivat l'esquema simplificat d'ajust temporal de l'ocupació, per mitigar les pèrdues d'ingressos, i s'han reforçat les línies de crèdit amb garantia estatal). De l'altra, Portugal comptarà també amb l'impuls dels fons europeus (NGEU i fons plurianuals reforçats) i de la política monetària acomodaticia del BCE.

El mercat laboral ha resistit millor que en el passat. La taxa d'atur va caure per quart mes consecutiu al desembre, fins al 6,5%, un nivell fins i tot inferior al del desembre del 2019 (el 6,7%). No obstant això, la població ocupada va disminuir el 0,2% intermensual, fins a 4.793.400 persones, la qual cosa amplia la bretxa en relació amb els nivells de la pre-pandèmia en -45.200 llocs de treball. En conjunt, aquestes dades reflecteixen un impacte de la pandèmia sobre el mercat laboral més benigne que en crisis anteriors i mostren l'important paper protector que han exercit les polítiques de suport, com els programes d'ajust temporal de l'ocupació. De fet, amb el deteriorament de la pandèmia, el Govern ha prolongat el suport al mercat laboral, i l'esquema simplificat d'ajust temporal de l'ocupació (disponible per a empreses que es veuen obligades a tancar en l'actual estat d'emergència) acull ja 86.300 persones. Així i tot, l'entorn continua sent molt exigent, i és possible que, quan es comenci a retirar la protecció a l'ocupació, la taxa d'atur es mogui a l'alça.

Portugal: PIB

Variació (%)

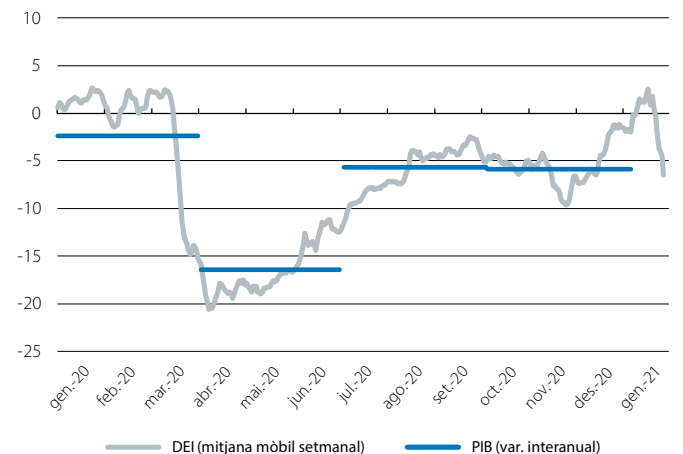

Nota: PIB a preus constants i corregit d'efectes estacionals i de calendari.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

Portugal: indicador d'activitat diari (DEI) i PIB

(%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc de Portugal i de l'INE de Portugal.

Portugal: mobilitat en comerç i oci

Variació en relació amb el nivell base (%) *

Notes: Dades en mitjana mòbil de 7 dies. * El nivell base correspon a la mobilitat mitjana registrada en el mateix dia de la setmana entre el 3 de gener i el 6 de febrer del 2020.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Google Mobility Report.

La pandèmia va arrossegar el dèficit pressupostari, tot i que va acabar l'any millor del que s'esperava. En concret, el dèficit públic (criteri de caixa) s'haurà situat en el -5,2% del PIB (-10.320 milions d'euros), una xifra que, tot i representar un augment considerable en relació amb el 2019 (el -0,3%), és sensiblement inferior a les previsions del Govern (el -7,1% del PIB). Aquest comportament s'explica perquè l'execució dels ingressos va ser millor del que s'esperava (+1.068 milions d'euros, en relació amb les estimacions dels Pressupostos de l'Estat), juntament amb una menor execució de les despeses (-2.600 milions d'euros, també en relació amb els pressupostos). En el conjunt de l'any 2020, les mesures de suport a les empreses i a les famílies i les despeses relacionades amb la COVID-19 van superar els 4.500 milions d'euros, és a dir, al voltant del 2,3% del PIB. Aquesta execució pressupostària suggereix que, quan les xifres es publiquin sota el criteri de la meritació, el dèficit públic se situarà, segons va revelar el Govern mateix, en el 6,3% del PIB, 1 punt per sota del que es preveu als Pressupostos de l'Estat per al 2021, mentre que el deute públic hauria assolit el 133,7% del PIB (+16,5 p. p. en relació amb el 2019).

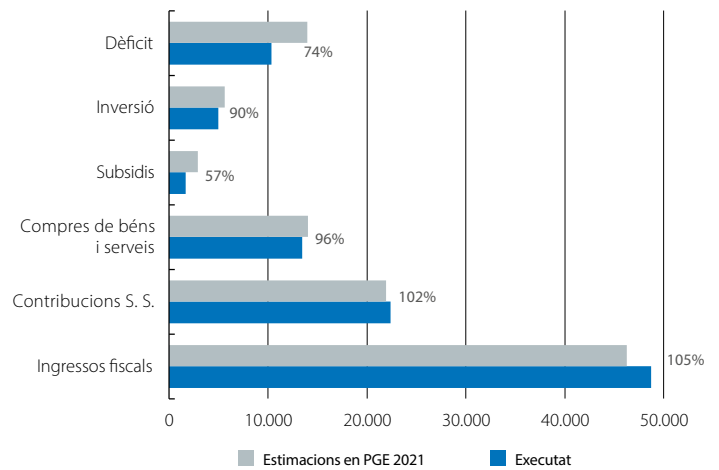
El dèficit per compte corrent s'estabilitza. En l'acumulat de 12 mesos, el saldo de la balança per compte corrent es va mantenir en el -1,1% del PIB al novembre. D'una banda, va millorar el saldo de béns (el -5,8% del PIB), amb un descens de les exportacions (el -8,8% interanual) més moderat que el de les importacions (el -13,6%). De l'altra, però, el superàvit de la balança de serveis va caure fins al 4,3% del PIB (-3,9 p. p. interanuals), arrossegat per un enfonsament de les exportacions de turisme (el -52,2% interanual) superior al de les importacions turístiques (el -38,4%). El 2021, es preveu una recuperació de les exportacions, en especial en les vendes de béns de capital i industrials, tot i que, en conjunt, s'estima que continuaran prop del 10% per sota del nivell del 2019.

El turisme acaba el 2020 amb el nombre més baix de pernотacions des del 1993. Al desembre, el nombre d'hostes en allotjaments turístics va caure el 70,7% interanual, fins als 462.500 (al novembre, la caiguda havia estat del 76,8%). El nombre de pernотacions va disminuir el 72,3%, tant per la caiguda dels residents com per la dels no residents. Així, el 2020, la pandèmia va empènyer els números del turisme fins a mínims històrics: en total, va haver-hi 10,5 milions d'hostes i 26 milions de pernотacions, xifres que representen unes disminucions anuals del 61,2% i del 63%, respectivament. En el conjunt de l'any, la sacsejada va ser especialment intensa en les pernотacions dels no residents (el -74,9%, en relació amb el -35,3% per part dels residents).

El mercat immobiliari mostra els primers senyals de refredament. Segons les dades de Confidencial Immobiliàrio, el preu de l'habitatge es va continuar desaccelerant i va augmentar el 4,8% interanual al desembre, el ritme més lent des de l'agost del 2016. De tota manera, el nivell de preus va acabar el 2020 l'1,8% per damunt del nivell prepandèmia. No obstant això, cal destacar que, en el 4T 2020, el preu de l'habitatge a Lisboa va caure el 0,8% (el primer descens des del juny del 2015). Amb aquestes dinàmiques, i amb el possible retard en la reactivació del turisme, és probable que, el 2021, el preu de l'habitatge doni més senyals d'ajust (cal recordar que el mercat immobiliari tendeix a reaccionar amb retard als impactes reals de l'economia).

Portugal: execució pressupostària per partides

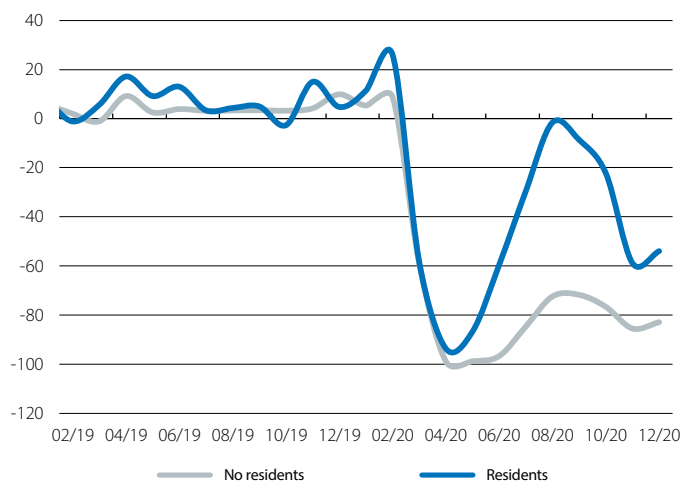
Milions d'euros i grau d'execució (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la DGO i dels Pressupostos de l'Estat de Portugal 2021.

Portugal: pernотacions en allotjaments turístics

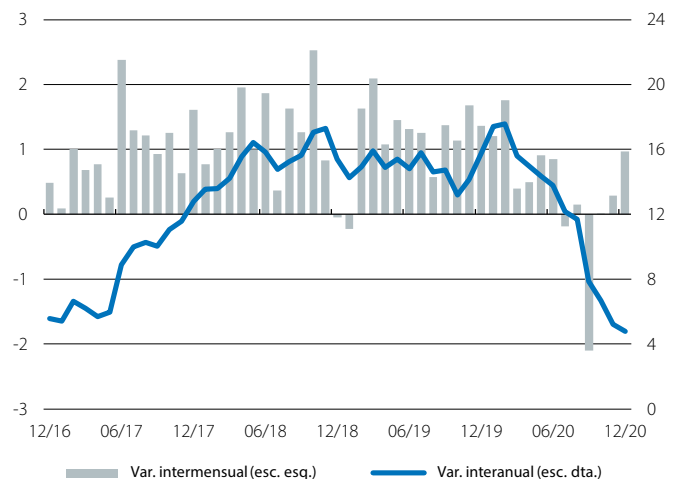
Variació interanual (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

Portugal: preu de l'habitatge

(%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Confidencial Immobiliàrio.